

Rozwój rynku: Chemikalia nieorganiczne (CN 28) — 2015–2025

Wprowadzenie

Niniejszy raport analizuje handel zagraniczny Unii Europejskiej produktami objętymi działem 28 Nomenklatury Scalonej (chemikalia nieorganiczne; organiczne lub nieorganiczne związki metali szlachetnych, metali ziem rzadkich, pierwiastków promieniotwórczych lub izotopów) z krajami spoza UE w latach 2015–2025. Opieramy się wyłącznie na zagregowanych danych rocznych z bazy Trade Dashboard. Przedstawiamy główne tendencje wartościowe, ilościowe i cenowe, zmiany w strukturze geograficznej partnerów handlowych, ewolucję koncentracji obrotów, profil specjalizacji państw członkowskich oraz zachowanie najważniejszych podsegmentów produktowych.

1. Eksplozja wartości obrotów napędzana szokiem cenowym lat 2021–2022

Wartość handlu wzrosła skokowo, przy czym ceny odpowiadały za niemal cały przyrost, a wolumeny pozostały względnie stabilne

W analizowanym okresie wartość unijnego eksportu chemikaliów nieorganicznych zwiększyła się z 10,96 mld EUR w 2015 r. do 18,18 mld EUR w 2025 r. (+65,9%), natomiast import wzrósł z 13,41 mld EUR do 19,40 mld EUR (+44,7%) (Przegląd handlu). Równocześnie wolumen eksportu obniżył się o 7,2% (z 15,92 mln t do 14,77 mln t), a wolumen importu wzrósł jedynie o 2,5% (z 15,15 mln t do 15,53 mln t). Oznacza to, że dynamikę wartości napędzał przede wszystkim gwałtowny wzrost średnich cen – cena eksportu wzrosła o 78,7% (z 688 EUR/t do 1230 EUR/t), a cena importu o 41,1% (z 885 EUR/t do 1249 EUR/t).

Rok 2022 przyniósł historyczne maksima wartości, a po nim nastąpiła wyraźna korekta

Szczyt wartości odnotowano w 2022 r.: eksport wyniósł 19,74 mld EUR, a import aż 26,74 mld EUR. W tym roku średnia cena importu osiągnęła 1617 EUR/t, a eksportu 1298 EUR/t. W kolejnych latach wartość obrotów spadła – w 2025 r. eksport był o 6,3% niższy od

rekordu, a import o 27,5%. Spadek ten wynikał głównie z obniżenia cen jednostkowych, które w 2025 r. częściowo powróciły do poziomów sprzed gwałtownego wzrostu.

Deficyt handlowy zmniejszył się, choć UE pozostała importerem netto

Ujemny bilans handlowy poprawił się z -2,45 mld EUR w 2015 r. do -1,22 mld EUR w 2025 r. (poprawa o 50,2%). Najmniejszy deficyt wystąpił w latach 2023–2024, co odzwierciedla silniejszy wzrost wartości eksportu niż importu w drugiej części dekady.

2. Przeobrażenia struktury geograficznej: odchodzenie od Rosji i rosnąca rola Azji oraz USA

Import z Rosji skurczył się o połowę, podczas gdy Chiny, Turcja i Stany Zjednoczone umocniły swoją pozycję

Wśród głównych dostawców spoza UE największe zmiany dotknęły Rosję, której import spadł z 2,06 mld EUR w 2015 r. do 1,03 mld EUR w 2025 r. (-50,0%). Jednocześnie bardzo dynamicznie rosły dostawy z Turcji (+158,8% do 971 mln EUR) i Chin (+98,0% do 2,37 mld EUR). Stany Zjednoczone zwiększyły sprzedaż o 31,0% do 2,07 mld EUR, a Wielka Brytania o 24,0% do 1,69 mld EUR (Główni partnerzy handlowi). Dostawy z Norwegii pozostały na zbliżonym poziomie (689 mln EUR, +1,9%). W efekcie Chiny stały się największym pozaunijnym źródłem importu chemikaliów nieorganicznych dla UE.

Partner (import)	2015 (mln EUR)	2025 (mln EUR)	Zmiana (%)
Chiny	1 195	2 366	+98,0
Stany Zjednoczone	1 581	2 072	+31,0
Wielka Brytania	1 361	1 687	+24,0
Rosja	2 063	1 032	-50,0
Turcja	375	971	+158,8
Norwegia	676	689	+1,9
Algieria	439	473	+7,7

Stany Zjednoczone stały się dominującym rynkiem eksportowym UE

Po stronie eksportu najbardziej wzrosła sprzedaż do Stanów Zjednoczonych: z 1,77 mld EUR w 2015 r. do 4,04 mld EUR w 2025 r. (+128,1%). Bardzo silnie zwiększył się również eksport do Wielkiej Brytanii (2,56 mld EUR, +71,9%), Turcji (617 mln EUR, +70,2%) i Maroka (166 mln EUR, +98,1%) (Główni partnerzy handlowi). Udział USA w całości unijnej-

go eksportu sięgnął 22%, co świadczy o wyraźnej reorientacji w kierunku rynku północno-amerykańskiego.

Partner (eksport)	2015 (mln EUR)	2025 (mln EUR)	Zmiana (%)
Stany Zjednoczone	1 771	4 041	+128,1
Wielka Brytania	1 487	2 556	+71,9
Turcja	362	617	+70,2
Norwegia	385	542	+40,9
Brazylia	265	314	+18,6
Maroko	84	166	+98,1

Koncentracja importu zmalała, a eksportu wzrosła – odwrotne trendy

Wskaźnik HHI dla importu według wartości obniżył się z 750 w 2015 r. do 588 w 2025 r. (-21,6%), sygnalizując większą dywersyfikację źródeł dostaw (Koncentracja HHI). Natomiast w eksporcie HHI wzrósł z 759 do 994 (+31,0%), co oznacza silniejszą koncentrację na kilku kluczowych rynkach, głównie USA i Wielkiej Brytanii. W ujęciu wolumenowym koncentracja importu spadła o 8,5%, a eksportu pozostała praktycznie bez zmian (+0,1%), co potwierdza, że zmiany wartościowe są w dużej mierze efektem zróżnicowania cen.

Na poziomie państw członkowskich utrzymuje się dominacja Niemiec, Holandii i Francji, a Polska odnotowała spektakularny wzrost importu

Największymi unijnymi importerami w 2025 r. były Holandia (3,74 mld EUR), Francja (2,91 mld EUR) i Niemcy (2,77 mld EUR). Szczególnie silny wzrost importu odnotowała Polska – z 490 mln EUR w 2015 r. do 1,68 mld EUR w 2025 r. (+242,6%), co może odzwierciedlać zarówno rosnący popyt przemysłowy, jak i rolę Polski jako hubu logistycznego (Główni reporterzy). Po stronie eksportu liderem pozostają Niemcy (6,23 mld EUR), przed Holandią (1,73 mld EUR) i Francją (1,89 mld EUR). Finlandia zwiększyła eksport o 93,6% (do 610 mln EUR), co wskazuje na rosnące znaczenie tego kraju w niektórych segmentach chemikaliów.

Pod względem ujawnionej przewagi komparatywnej (RSCA) w 2025 r. najbardziej wyspecjalizowanymi eksporterami wewnątrz UE były Grecja (RSCA 0,225), Holandia (0,206), Belgia (0,165), Niemcy (0,124) i Francja (0,088) (Specjalizacja państw członkowskich).

3. Kluczowe segmenty produktowe: od amoniaku po gazy szlachetne – wahania cen i szoki podażowe

Największym segmentem importowym pozostają gazy szlachetne i wodór, których ceny podlegały ekstremalnym fluktuacjom

Siedem wiodących podpozycji importowych odpowiada za istotną część wartości obrotów (Porównanie podsegmentów). W 2025 r. najwyższą wartość importu odnotowano dla podpozycji 2804 (gazy szlachetne, wodór, gazy szlachetne i pozostałe niemetale) – 1,57 mld EUR, choć było to znacznie poniżej rekordu 2,41 mld EUR z 2022 r. Średnia cena importowa tej grupy wzrosła z 2231 EUR/t w 2015 r. do 3629 EUR/t w 2022 r., po czym spadła do 2423 EUR/t w 2025 r. Bardzo silne wahania cen dotknęły również amoniak (2814), gdzie cena jednostkowa skoczyła z 206 EUR/t w 2020 r. do 1098 EUR/t w 2022 r., a następnie obniżyła się do 467 EUR/t w 2025 r. Wartość importu amoniaku osiągnęła w 2025 r. 1,38 mld EUR. Wysokie wartości importu wykazują także węglany (2836, 0,98 mld EUR), tlenek glinu (2818, 0,86 mld EUR) oraz kwas fosforowy (2809, 0,90 mld EUR), przy czym we wszystkich tych grupach ceny jednostkowe w latach 2022–2023 były istotnie wyższe niż na początku dekad.

Podpozycja importu	Opis	Wartość 2025 (mln EUR)	Cena 2015 (EUR/t)	Cena 2022 (EUR/t)	Cena 2025 (EUR/t)
2804	Gazy szlachetne, wodór	1 568	2231	3629	2423
2814	Amoniak	1 381	406	1098	467
2836	Węglany	978	185	430	315
2809	Kwas fosforowy	896	526	1065	744
2818	Tlenek glinu	864	497	667	609
2803	Węgiel (sadze)	592	762	1681	1538
2815	Wodorotlenek sodu/potasu	436	181	503	289

W eksporcie dominuje tlenek glinu, a kwas siarkowy odnotował największy procentowy wzrost ceny

Po stronie eksportu najważniejszą grupą w 2025 r. był tlenek glinu (2818) o wartości 1,30 mld EUR. Cena eksportowa wzrosła z 495 EUR/t do 574 EUR/t. Kolejne miejsce zajmują węglany (2836) z 0,69 mld EUR i siarczany (2833) z 0,52 mld EUR. Na uwagę zasługuje kwas siarkowy (2807), którego wartość eksportu wzrosła ze 117 mln EUR do 324 mln EUR, a cena jednostkowa zwiększyła się z 34 EUR/t do 98 EUR/t, co odzwierciedla zarówno wzrost kosztów surowców, jak i ograniczenia podaży.

Podpozycja eksportu	Opis	Wartość 2025 (mln EUR)	Cena 2015 (EUR/t)	Cena 2022 (EUR/t)	Cena 2025 (EUR/t)
2818	Tlenek glinu	1 304	495	607	574
2836	Węglany	693	274	509	405
2833	Siarczany	518	160	348	333
2811	Inne kwasy nieorganiczne	506	1297	1560	946
2827	Chlorki, bromki, jodki	376	449	804	835
2815	Wodorotlenek sodu/potasu	356	229	536	317
2807	Kwas siarkowy	324	34	114	98

Szoki cenowe skoncentrowane w latach 2021–2022 ujawniły wrażliwość łańcuchów dostaw

Zidentyfikowane zdarzenia szokowe dotyczą przede wszystkim gwałtownych zmian cen jednostkowych, a nie nagłych przerw w dostawach fizycznych (Szoki cenowe). W imporcie najsilniejszy szok cenowy odnotowano w handlu z Rosją w 2022 r. (wzrost ceny o 126,1% przy jednoczesnym spadku wolumenu o 34%), co wiązało się z sankcjami i ograniczeniami podaży. Bardzo wyraźne skoki cen dotknęły także dostawy z Norwegii (+86,3%), Algierii (+161,9%) i Chin (+48,6% w 2021 r.). Po stronie eksportu odnotowano szok cenowy w dostawach do Bośni i Hercegowiny (+129,5% w 2022 r.) oraz do Brazylii (+55,3%). Te zaburzenia pokazują, jak silnie rynek chemikaliów nieorganicznych zareagował na wzrost kosztów energii i surowców w następstwie globalnych napięć geopolitycznych.

Zmienność wolumenów importowych była szczególnie wysoka w przypadku Wielkiej Brytanii (współczynnik zmienności CV = 0,53), Jamajki (0,52) oraz Trynidadu i Tobago (0,40), natomiast w eksporcie największą niestabilnością ilościową cechowały się dostawy do Chile (CV = 0,90) i Serbii (0,35) (Zmienność wolumenu). Znaczna część tej zmienności wynikała z jednorazowych dużych kontraktów lub zakłóceń logistycznych, szczególnie widocznych w latach 2020–2022.

Podsumowanie

Handel UE chemikaliami nieorganicznymi (dział CN 28) poza Unią przeszedł w latach 2015–2025 głęboką transformację. Wartość obrotów wzrosła o kilkadziesiąt procent, napędzana przede wszystkim skokowym wzrostem cen w 2022 roku, podczas gdy wolumeny handlu pozostały relatywnie stabilne. Struktura geograficzna uległa istotnym przesunięciom: zmniejszyła się zależność od Rosji, a na znaczeniu zyskały Chiny, Stany Zjednoczo-

ne i Turcja. Jednocześnie eksport UE skoncentrował się bardziej na kilku dużych rynkach, zwłaszcza USA, podczas gdy źródła importu uległy większej dywersyfikacji. Największe kategorie produktowe – gazy szlachetne, amoniak, tlenek glinu i węglany – doświadczyły gwałtownych wahań cen, co odzwierciedla zarówno globalne kryzysy energetyczne, jak i napięcia w łańcuchach dostaw. Pomimo poprawy bilansu handlowego UE pozostała importem netto omawianych chemikaliów, a obserwowana zmienność przypomina o potrzebie dalszego monitorowania bezpieczeństwa dostaw w tym strategicznym sektorze.

Wygenerowano 2026-07-24 na podstawie danych z tradedashboard.eu

Raport wygenerowany maszynowo: przyspiesza analizę człowieka, choć czasami może ją wprowadzić w błąd. Nigdy nie może jej w pełni zastąpić.

Jeśli potrzebujesz porady dotyczącej europejskiej polityki handlowej lub reprezentacji Twoich interesów w Brukseli, nie wahaj się skontaktować ze mną pod adresem support@tradedashboard.eu. Znajdziesz moje CV pod tym adresem.